

Naar saa Udstykningen af denne Gaard begynder, vil efter Lovforslaget Forholdet blive dette, at saa skal der optages et saa stort Prioritetslaan som faas i et offentlig Pengeinstitut. Og der lærer jo Erfaringen os — og saa vidt jeg husker, staar der vist ogsaa noget derom i Anmærkningerne —, at der vil neppe være noget i Vejen for at faa et Laan paa $\frac{3}{5}$ af, hvad en saadan Ejendom ansættes til i Ejendomsskyld. Man kan med andre Ord godt sige, at der kan faas $\frac{3}{5}$ at laane af Ejendommens virkelige Værdi, thi Kendsgerninger vise alle Vegne ude omkring i Livet, at saaledes er det, og der er heller ikke noget at sige derimod, at vore offentlige Pengeinstitutter, som maaske nok i deres Vedtægter have en Paragraf, der siger, at de kun laane Halvdelen af Ejendommens Værdi, alligevel komme til at staa i et saadant Forhold til Ejendommene, at de laane $\frac{3}{5}$ eller maaske $\frac{2}{3}$, det husker jeg ikke, i disse Ejendomme. Det er der slet ikke noget at sige til. Men naar det bliver Forholdet, og Statskassen saa blot vil yde $\frac{1}{5}$ af Ejendommens Vurdering til Ejendomsskyld — og det mener jeg ogsaa kan forsvares —, ville disse Penge ganske sikkert komme til at strække til til ikke saa faa Brug. Og skulde der saa blive Trang til flere Penge i Fremtiden, have vi jo den højtærede Finansministers Ord for, at hvis han er Minister til den Tid, vil han neppe stille sig meget vrangvillig overfor en ny Bestemmelse i Loven om et større Tilskud.

I det store og hele kan jeg give Lovforslaget min Tilslutning. Men der er dog en Bestemmelse, om hvilken jeg, da jeg læste den første Gang, tænkte: Hvorfor er den kommen til at staa saaledes, og jeg glæder mig over, at der er flere, det samme er faldet for Brystet, og det er Bestemmelsen om de 50,000 Kr. Det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen) var den første, der fremdrog dette, og her kan jeg give ham min fulde Tilslutning; det er for Resten det eneste af hele hans Kritik, jeg kan give min Tilslutning, alt det øvrige mener jeg ikke var af stor Værdi. Men jeg kan ikke tænke mig, hvad Grunden er til, at man har sat en saadan Bestemmelse ind som den om de 50,000. Naar jeg tænker mig denne Lov ført ud i Livet, tror jeg, at det ikke behøver at være saa forfærdelig store Foreninger, der skulde dannes. Jeg vilde helst tro, at de smaa ere de bedste. Hvis der f. Eks. er en større Ejendom paa et Par Hundrede Tønder Land middelgod

Jord, skulde den jo helst kunne købes til 400 Kr. pr. Tønde Land. Den sidste ærede Taler hævdede jo, at købe vi Jorden for dyrt, vil det hele blive for dyrt, og det er jo nok en sørgelig Kendsgerning i mange Tilfælde. Man synes, man køber Jord til nogenlunde rimelig Pris, men naar den er bebygget, og Besætningen er kommen til Stede, viser det sig, at man alligevel har købt Ejendommen for dyrt, saa at den neppe kan sælges i Handel og Vandel til den Pris. Altsaa, skal middelgod Jord købes til 400 Kr. pr. Tønde Land, er det ikke saa lille en Pris, men denne Gaard paa 200 Tdr. Land vil jo dog altsaa kunne købes for 80,000 Kr., og naar der saa som 1ste Prioritet staar et meget stort Prioritetslaan i en saadan Gaard, hvad der for det meste gør i de Ejendomme, der ere til Fals, ved jeg ikke, hvad denne Forening skulde bruge 50,000 Kr. til. Jeg ser jo nok, at den højtærede Minister kan gøre Undtagelser, men jeg kan ikke forstaa, hvorfor der skal staa en saadan Sum som Reglen, naar Forholdet bliver det, at i næsten alle Tilfælde vil Undtagelsesbestemmelsen blive den gældende. Jeg vil derfor henstille til det eventuelle Udvalg og den højtærede Minister, om der ikke her kan blive indsat en Bestemmelse om, at Foreningen blot skal raade over visse Procent af Købesummen. Jeg kunde godt tænke mig, at 10—12 Mennesker, som boede indenfor en mindre Kreds og kendte hverandre nogenlunde godt, og hvoraf de fleste havde en lille Kapital, men nogen maaske slet intet havde, og som vare dygtige Folk til at arbejde sig frem, kunde blive enige om at købe en saadan Ejendom, naar den var til Fals, og udstykke den. Jeg tror nemlig, at den sundeste og fornuftigste Udstykning vil ske, hvis man, naar Ejendommen er til Fals, er klar paa, hvordan hele Udstykningen skal være, før Foreningen dannes, og før man samler sin Aktiekapital, og naar det i væsentlig Grad bliver Foreningens egne Medlemmer, som overtage denne Ejendom. Det, tror jeg, bliver den sundeste Fremgangsmaade og vistnok ogsaa den mest anvendelige. Men saa ved jeg ikke, hvorfor en saadan Forening, naar den kun havde dette ene Formaal at faa denne store Ejendom udstykket i fornuftige Lodder — lad os sige 15—25 Tdr. Land middelgod Jord, det er i alt Fald i vor Tid et rigtig indbringende Landbrug — for at faa sine Vedtægter approberede skulde eje en Kapital paa 50,000 Kr. eller noget der opimod. Og hvis den højtærede Mi-